

САДРЖАЈ

ПРЕДГОВОР	11
I ЧУВАЈ СЕ „ДУГАЧКЕ РУКЕ” ДАВНО УМРЛИХ!	15
<i>Јан Хус – Тамерлан</i>	
II ОСУДА НА ЗАБОРАВ	29
<i>Домицијан – Михаило VIII Палеолог – Примери из СССР-а</i>	
III ПРИЧА О ВИЉУШЦИ	41
<i>Девојка племенитог порекла – Политичке игре – Острашћени духовник – Чудна алатка – виљушка – Сурова смрт</i>	
IV КАД СУНЦЕ ПРЕСТАНЕ ДА СИЈА	51
V УЧЕНА БРАЋА	65
<i>Антемије и Александар – Константин и Методије – Михаило и Никита Хонијат</i>	
VI ПО ОКУ ТЕ ПОЗНАЈЕМ	79
<i>Антигон I Монофталмос (Једнооки) – Анастасије I Дикорос (Двобојни) – Зоја Карбонопсина („са очима боје угља”) – Андроник I Комнин Мисофаис („онај ко-</i>	

ји мрзи сунчеву светлост”) – Алексије V Дука Мурзуфл („са накомстрешеним обрвама”) – Теодор I Ласкарис

VII БЕЛЕ СЕ КОСТИ ПОГИНУЛИХ 91

Хуни у Нишу – Персијанци или ... – Крсташи у Малој Азији – Монголска пошаст – Брокијер о Латинима

VIII ИЗДАЈНИК ИЛИ РОДОЉУБ ИЛИ 105

Јосиф Флавије – Критовул са Имброса

IX ШАЉИВО О ОЗБИЉНОМ 119

Слуис, 1340. године – Никопол, 1396. године – Лепант, 1571. године

X АНТИЧКА ИМЕНА

АМЕРИЧКИХ ГРАДОВА..... 127

Мемфис – Финикс – Синсинати – Филадельфија

XI СМРТ НЕКРШТЕНЕ

ДЕЦЕ У ВИЗАНТИЈИ..... 141

XII САКРИТИ СЕ У ГРОБНИЦУ 153

Сестра Стефана Новог – Чудо у Никеји – Покољ у Солуну

XIII СНАГА ИЗГОВОРЕНЕ РЕЧИ..... 161

XIV И РИМЉАНИ СУ

УМЕЛИ ДА СЕ ШАЛЕ 177

Жене – Ах, ти адвокати! – Ружни и наказни – Блистави Цицерон – И цареви могу бити духовити

XV ВЛАДАО ЈЕ ПОД УТИЦАЈЕМ ЖЕНА 189

Пулхерија – Атенаида-Евдокија – Између супруге и сестре – Пулхерија, поново

XVI КОЗМА ИНДИКОПЛОВ

– СВЕТСКИ ПУТНИК VI ВЕКА 201

Оскудни биографски подаци – Хришићанска топографија – Велика популарност

XVII НЕОБИЧНЕ СМРТИ ВЛАДАРА 217

Брунхилда – Олег Рјурикович – Игор Рјурикович – Алексије V Дука Мурзуфл – Ал-Мустасим

XVIII ИЗРАЗИ КОЈЕ МОЖДА ЗНАМО,

А МОЖДА И НЕ ЗНАМО 231

Данајски дарови – Проћи Сцилу и Харидбу – Дамоклов мач – Однети Пирову победу – Прећи Рубикон – Ићи у Каносу – Приближава се Армагедон – Од Кулина бана – Пуши као Турчин

XIX КАКО ПОВЕЋИ ИЗ ОПСЕДНУТОГ

ИЛИ ЗАКЉУЧАНОГ ГРАДА? 247

У одећи робова – Младићи у женским хаљинама – Из просјачких рита у манастир – У канализацији – У свештеничким одежама – Духовник прерушен у просјака

XX КАДА ПИЈАЧНА ЧАРКА ПРЕРАСТЕ

У МЕЂУНАРОДНИ СУКОБ 261

Цариград, 1043. године – Тана, 1343. године – Београд, 1862. године

пронађу. Они су тада тело преподобног Стефана Новог одвукли на такозвано Пелагијино гробље и бацили у једну јаму. То се десило 28. новембра 764. године.

Чудо у Никеји

У понедељак, 23. фебруара 1265. године, у Никеји, гласовитом византијском граду у коме су одржана два од седам Васељенских сабора, први и седми, збио се крајње необичан догађај, неупоредив ни са једним сличним збивањем које се десило или ће се десити.

Све је почело ујутру, када људи крећу за својим свакодневним пословима. Одједанпут, потпуно изнебуха, пронео се глас да су Турци Селџуци ликвидирали стражу на градским капијама и у великом броју провалили у град. Свакога ко би им се нашао на путу они су немилосрдно убијали на најсвирепији начин. Цео град се у паници дигао на ноге, а на улицама су се унезверени људи тискали и сударали. Скрхани страхом, становници Никеје су се са ужасом враћали у своје куће и тамо покушавали да по ћошковима нађу неко скривено место које би им пружио безбед-

ност. Страх је попримио толике размере да су појединци чак одлучили да се сакрију у старе гробове у којима су лежали земни остаци њихових давно преминулих суграђана. Чинило се да је само тамо могуће пронаћи толико жељени спас пред смрћу која је изгледала готово неизбежна. Међутим, онда је уследило необично разрешење страшног догађаја и наступило олакшање за избезумљене становнике.

Шта се десило? Испоставило се да су житељи Никеје били жртве колективне халуцинације. Када је део грађана, који је покушао да побегне из града, дошао до градских капија, затекао је своје војнике, чуваре градских капија, како потпуно спокојно – у мирној и досадној доколици – прекраћују дуге часове стражарења. Од страшних Селцука, који жаре и пале и немилосрдно убијају свакога на кога наиђу, није било ни трага ни гласа. Поражени отрежњујућим призором затворених градских капија и смирених стражара, смушени грађани су ћутке и без неког реда почели да се враћају својим кућама. Код њих је осећање олакшања било помешано са потиштеношћу због малодушности и одсуства прибраности који су им помрачили трезвено промишљање.

Убрзо се и нашло објашњење овог чудноватог догађаја. Тог дана је ради поклоњења изнесена икона Богородице за којом је, изговарајући речи молитве, ишло мноштво жена. Оне су се гласно обраћале Христовој мајци да их узме у заштиту од Турака и Татара. Некоме од грађана Никеје су се по свој прилици вапаји жена за помоћ учинили као истински повици страха и очајања пред непријатељем који је ушао у град. На тај начин је кренула гласина коју више није било могуће зауставити.

Покољ у Солуну

Средином XIV века Солун, други град Византијског царства, постао је поприште највећих социјалних превирања и огорченог сучељавања тамошњег пука и локалне аристократије. Град Светог Димитрија био је место дубоких социјалних разлика, једно од оних за које се обично каже да су се у њему додиривали најбеднија сиротиња и највеће богатство. Управо је незадовољство сиромашних избило на површину на изразито рушилачки начин и претворило се у страшне погроме највиших слојева.